

ТУРЦИЯ

—○○—

ВЪСТНИКЪ ЗА ИНТЕРЕСИТА НА НАРОДЪТЪ.

—○○—

ТУРЦИЯ излязва сѣка сѣбота. Годишната цѣна за въ имперіята по царската поща, е 4 бѣли меидиета; вънъ отъ имперіята, 5 бѣли меидиета. Спомоществаніята трѣбува да сѣ години и предплатени. Писмата които са отнасятъ до редакціята са надписуватъ до Н. Геновича и П. Р. Славейкова. Външните настоятели отговарятъ за вѣстникътъ. Подписката за спомоществаніята става направо въ Цариградъ—Галата при издателити. —

7 ОКТОМВРИ (ПО НОВИ СТИЛЪ)

—○○—

17 ДЖЕМАЗИ.Ъ-АКХИРЪ 1282 ОТЪ ЕГИПТА.

ВАЖНО ИЗВѢСТІЕ

По случай на изчезваніето на българскіятъ вапоръ Азия много наши съотечественици, акціонери на тоя въпоръ, са бѣха отпразили до насъ за да ни искатъ нѣкакви свѣдѣнія върху тая работа. Ний имъ дадохми колкото можихми, нъ тѣ бѣха неудовлетворителни. Исповѣдувахи ги грабештъ на Азия има своити тайни, и тия тайни немогатъ са научи освѣтъ чрезъ посрѣдството на царското правителство.

Сичкити хора знаятъ чи царското правителство е сѣкоги било расположено да защити интересити на своити подданици, и то е още повече расположено когато тия интереси са отнасятъ до индустріята. Тѣй, ний мислимъ чи това което трѣбува да направятъ сега акціонерити Българи, подданици на Н. Ц. В. Султанътъ, то е да не странятъ и да не са отчайватъ, а ми да зематъ да са съгласятъ помежду си и да отправятъ една жалба до царското правителство въ лицето на министрътъ на външните работи. Въ тая жалба тѣ трѣбува да искатъ двѣ нѣща: изясненіе за купуваніето на Азия въ Лондра, и съставяніето на една комисія АД-ОКЪ (особна) за разгледаніето на работити на въпорътъ. Единъ уменъ човѣкъ, на когото занимаиата да сѣ въ Цариградъ, трѣбува да са отреди отъ акціонерити за да тия подиръ тия работи.

Вѣрвахи чи министрътъ на външните работи, на когото умствената дѣятелность и патриотическити чувства ни сѣ добръ познати, ще прѣме съсъ драго сърце тая жалба и ще направи потрѣбни постѣпки въ Лондра. Съсъ тоя начинъ работити на Азия ще излѣзатъ на бѣлъ свѣтъ, и злоупотрѣбеніето на директорити и на случайници ще са докажи отантически.

Слѣдъ едно продължително отсъствие отъ седмохлмниятъ градъ, ний са завърнахми тѣвъ деніе пакъ въ него и поставихми вече чадѣрити си пакъ около Златіятъ или роковитятъ Заливъ.

Прѣди три мѣсеца излѣзохми отъ тука за малко едно врѣме ужъ да пообиколимъ повѣтъ и да са върнимъ колкото е възможно поскоро, но ето че неволно задържени останахми повече отъ колкото смѣтахми. Учили и духомъ клонули комай, тръгнахми отъ тука съ надѣжда дано повѣтъ да налѣтѣми на нѣкой по утѣшителни явенія, които да нѣ насърчатъ, но ето върнахми са съ чувства завѣшали, съ ревность и желаніе съвсѣмъ клюмнали!

Ще са каже че сми са върнали отчая-

ни? Не още. Ний са намѣрвахи въ положеніето на тѣзи отъ нашити моми, които кога видятъ позавѣнало нѣкое свидно за тѣхъ цвѣте, не са още отчайватъ и не го запекиватъ, но натоияватъ го въ вода да са пораскрѣви за да го наиктитъ и да излѣзатъ още веднѣжъ съ него на хорото. Тѣй и ний, това свидното за насъ цвѣте — клюмналата наша ревность и желаніе и завѣналата спревность натоиявахи ги въ хладката вода на нашитъ усилія да ги пораскрѣвимъ за да излѣзимъ още веднѣжъ на хорото — прѣдъ нашитъ съотечественици, прѣдъ читающата наша публика. На това положеніе сми, тѣй и направихми съ чувствата и ревността си, и ето улавяхи са пакъ на хорото.

Оставахи за по подиръ да расправимъ на нашитъ читатели за тѣзи случки и ерѣшки по вънъ които нѣ туриха въ туй тѣжовно положеніе и бѣрвахи сега за добръ дошле въ Цариградъ, нѣщо за тука да имъ пораскажимъ.

Но какво да имъ кажемъ отъ Цариградъ? кого и какъ е уморила холерата? и какви загуба и злочестини сѣ причинили пожарити? При видѣтъ на послѣдното потрѣпвахи отъ съжаленіе къмъ общечеловѣческити бѣди и неволи, а при споменътъ на първото, очитъ ни са навираватъ съ сълзи за невѣзвратни линиенія; много сърца трѣба пакъ да расплачемъ ний ако речемъ да говоримъ и за едното и за другото. Не. Нека фърлимъ очи на възъ друга страна да търсимъ и да по намѣримъ за прѣвъ пътъ нѣщо по утѣшително да кажемъ. О, колко сѣ рѣдки утѣшителнитъ явенія за насъ, и колко маловажни сѣ тѣзи които едва ли са мѣрватъ прѣдъ очитъ ни! Но какво да са правимъ: защото виждахи у хората милиони грошови, трѣбали да фърлимъ въ водата колкото дръвни парии са намѣрватъ въ килити ни? Никакъ. Нека спастрихи което имам.

Първото колко годъ утѣшително явеніе което са прѣдстава прѣдъ очитъ ни е това, дѣто нашіятъ сътрудникъ прѣзъ това усилно и опасно врѣме, при сичкитъ оскудни ерѣдства и малчи обстоятелства, съ неимовѣрни усилія можъ да удържи и да кара до този часъ започенатото отъ него и подзето исполѣ и отъ насъ дѣло — продълженіето на издаваніятъ отъ насъ вѣстникъ. Въ наше то отсъствие и въ безплодното ни по вѣтъ скитаніе, това което той можъ тука да свърши и да направи, прави голѣма почетъ на ревностьта и на постоянството му. Но, не него да похвалимъ казвахи вий това, а да зарадвахи колко годъ и да дадемъ сърце на нашити съотечественици въ страхуваніето

имъ за истрайностьта на нашити вѣстници. Скрѣбното явеніе въ нашата журналистика, туй дѣто и безъ холера въ малко врѣме тѣй скоро ископахъ и нападаха отъ прѣдвѣрменна смъртъ единъ подиръ други толкози наши млади періодически списанія неволно туряше въ тѣжовни размисли сѣко благомысляще сърце, и за туй удържаніето на Турция въ таквъ едно критическо врѣме ситамъ ний като едно утѣшително явеніе, и прѣдставлявахи го предъ народа като едно здраво поручителство че тя, сирѣчь Турция-вѣстникътъ, ако ще Господъ, ще утрай существованіето си за много години още на прѣдъ, като има, слава Богу, тѣзи двѣ здрави основъ — голѣмата ревность и рѣдкото постоянство на издателити си.

За второ утешително явеніе което са закачи на очитъ ни въ това усилно за Цариградъ врѣме е появеніето на друго едно врѣме — Врѣмето на Г-на Бурмова, сирѣчь неговътъ новъ вѣстникъ.

Желаніето да видимъ да са появятъ още единъ, и два, и повече български вѣстници не е било никога чуждо на сърцето ни, както не ведѣждъ сми го и публично искавали. И макаръ че имамхи злочестината твърдъ отъ рано да останемъ разочаровани въ талантътъ и способноститъ на Г-на Бурмова като за публицистъ и мислител и дѣятел въ интереситъ на народа; то пакъ неможяхми да не сматрахи на появеніето на вѣстникътъ му като на явеніе утѣшително, не можихми да са не зарадвахи че придобивахи изново единъ новъ събратъ, другаръ и споберникъ, и безъ да гледахи на собственото си разочарованіе и на силнитъ доводи и доказателства на тѣзи отъ нашитъ съотечественици които рѣшително казваха че нѣма какво да са чака отъ Господство му, но доброто си сърце и по желаніето за общото добро на отечеството, позволявахми си да са лѣжимъ още съ него, и да хромимъ подиръ мѣнѣното на тѣзи отъ неговитъ прѣатели които искаха да кажатъ че сега, като Г-нъ Бурмовъ остава независимъ въ литературната си дѣятелность, ще поправи мислителната си репутация, прѣимушества му ще блеснатъ въ сичката си свѣтълица и той ще са отличъ като самостоятеленъ мислител и дѣятел въ полза на народа; Но ето Врѣмето не са забави да докаже найявственно че снисхожденіето ни било напразно и надѣждитъ на неговитъ прѣатели не сѣ събдохъ, и нѣма и да са събдѣтъ никога.

Г-нъ Бурмовъ, редакторъ и притяжатель днесъ на Врѣмето, не остави вече

никакво сумниѣне за себе си че е една отъ о-нѣзи ѡбѣди натури, които нѣматъ никакви жизненни начала въ себе си. Сѣщо като пустъ и празенъ мѣхуръ, който е само то-газъ пълненъ когато го други надува, той е способенъ да приима изъ отъ вънъ едно кое да-е надуване и съ него безсѣзнателно да са голѣмѣ като съ собствено въодушеве-нѣе. Сѣки който е прослѣдилъ литературнитѣ му произведѣния до нинѣ не може да не е забѣлѣжилъ това, и когато немързи да прѣ-гледа изново сичко що е изъ подъ негово перо излѣзло ще види до колко Г-нъ Бур-мовъ въ Цариградскитѣ Вѣстникъ мяза на Г-на Б-ова въ Българскитѣ Книжници, и на сѣщитѣ въ Свѣтъника и днесъ въ Врѣмето. Тѣзи които не щатъ да въѣрватъ това, нека прочетатъ първата статія въ 7-ия брой на сегашнитѣ му вѣстникъ и да кажатъ ако отъ съдържаніето ѣ има едно да са срѣща съ нѣщо отъ сичко това което истиятъ Г-нъ Бурмовъ е до нинѣ и писалъ и говорилъ за сѣщитѣ прѣдмети—за въпроситѣ.

И какво е това което сега иди да ни кажи той? не туй ли, че нѣй не сме знаели каква работа сме задовили и слѣдователно нито сме знаели, нито знаемъ какво сме пра-вили до сега и че трѣбало да са улови дру-ги пѣть, защото съсъ този нафиле сме сѣ бѣхтели до нинѣ. Но дѣ бѣше Г-нъ Бур-мовъ толкози години? и не е ли приписалъ че затѣжъ неговъ оѣксѣла проповѣдъ има да му кажатъ днесъ, „шинди му гелдинъ ку-коваро?“ И ако положимъ даже че въ но-виятъ неговъ възгледъ върху тѣзи народна работа има нѣщо право, то трѣбаше Господ-ство му да приписи да сега е вече късно за този умъ и че сичкигѣ неговѣ добри ду-ми и свѣти на това отгорѣ не сѣ освѣтъ „подиръ денѣтъ коладеде.“

Тѣзи послѣдния статія на Г-на Бурмова удари долу и затѣпка въ калѣтъ сичкигѣ добри желанія и жертви и трудове на наро-дѣтъ до нинѣ; сички тѣзи общественни дѣ-атели които той до вчера коवेशе по звѣзди-тѣ въ небеса днесъ ги струпава въ дѣнь ве-ме, а себе си представя прѣдъ публиката съ дамгата на чело „Крѣпокъ заднимъ умомъ.“

Този ли е той Г-нъ Бурмовъ, който до вчера са дереше и крѣщение че туй е той спасителнитѣ пѣть който той проповѣ-дува? Кѣдѣ сѣ дѣлжъ прѣвната неговъ дързостъ и смѣлость? Иѣо е това за мало-душнѣе отъ него че е дошелъ днесъ да ни проповѣдува противното на онова което до вчера съсъ жаръ проповѣдуваше? Дали е отчаяніе за едно благоприятно рѣшеніе на въпроситѣ; или е ново подуване на непра-веннитѣ отъ прѣдшнитѣ въодушевеніе мѣ-хуръ! Да кажемъ че е първото не можемъ защото и нѣй, слава Богу, слѣдимъ, както и той, ходитъ на този въпросъ и не виждами тѣзи лоши бѣлѣзи, които го стряскагѣ и го каратъ да са обѣрне гърбомъ къмъ него. По нашето мнѣніе, само не, но и по очевид-ната дѣйствителность, въпроситѣ е много по наирѣдъ и по надобѣрѣ отъ тогашъ когато той го раздуваше съсъ сичката сила на ковашки мѣхове. Ще са каже че е второто. Да; казувами и потвърждавами го.

Нѣй видимъ и знаимъ дѣ копей Аврамъ

тѣзи корени“ но казва ми имъ че е плоха и за по здала тѣзи дипломатика че сѣ не-вѣрни онѣзи съображенія и ненадежни тѣх-нигѣ изводи. Какво отношеніе и какво сход-ство на българскитѣ въпросъ съ италианс-китѣ? И защо това не пуконо сравненіе? Защо тѣвъ меншиковска политика? Г-нъ Бурмовъ иска бѣлки съ тѣзи мечъ кожа да упилаши Българитѣ да зарѣкатъ правдинни си и да отѣвратъ надеждитѣ си отъ пра-вителството си? но на кого да са молятъ и отъ кого да са надѣятъ за милость и правда?

Редакторътъ на Врѣмето си е твърдѣ много позволялъ да ограничава правдинитѣ на Им. Правительство въ расправитѣ между подданинитѣ му. Нѣй не знаимъ на какво са основава той и казва че правителството не приима и не рачи да даде рѣшеніе на този въпросъ, но това твърдѣ добѣрѣ знаимъ че Г-нъ Бурмовъ не е нѣкой отъ членовѣтъ на дипломатическото тѣло и дѣто ще са каже не е неговъ работа да зема на перото си так-визи работи. Ще му забѣлѣжимъ още, че ако споредъ неговото загатване Им. прави-телство не може и нѣма право да ни даде или да припознае самостоятелностьта на на-родната ни черкова, то не би могло нити би имало право да ѣ унищожѣи на врѣмето и слѣдователно тя не е ни унищожена; за-щото нито законѣтъ христѣански нито чер-ковнитѣ устави ѣ унищожаватъ. Ако ли правителството като са намѣсли, та нейното унищоженіе станало дѣйствително, то защо да не може да стане дѣйствително, чрезъ Неговото намѣсване и въстановеніето и? Не е ли Берагѣтъ на правителството който да-ва самостоятелностьта и на грѣц. патриарси?

Най подиръ нѣй ще прѣчнемъ за сега да сключимъ статіята си съ туй забѣлѣж-ване: че колкото са зарадвахи отнай на-прѣдъ за появеніето на Г-нъ Бурмовиятъ вѣстникъ толкозъповече днесъ сме накалени за това; защото гледами че вдаванъ на чу-жди внушенія той повреди и може още по-вече да поврѣди интереситѣ на народа. Ка-кво ще кажатъ тѣзи които съсъ толкози и таквази ревность слѣдувахъ на това народ-но дѣло? кой пѣтъ ще фанѣгъ тѣзи които до сега стояха неутрални? Какво ще помис-лятъ още и самитѣ Гърци като прочетатъ тѣзи задноумни и съвѣтъкъ несвоевѣрмени мисли въ Врѣмето на Г-на Бурмова? Бе че сега ли намѣри врѣме да истѣрси таквазъ безвѣрменна и несмисленна статія? Като и-мами помежду си таквизъ умни прѣатели и доброжелатели що ни трѣбать изъ вънъ зломисленици и неприятели?

ПРИЯТЕЛСКА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ. (1) (ПИСМО ВТОРО.)

Безмѣренъ е яреда отъ лошото и безсмис-ленното прѣподаване; освѣтъ умственното не-тѣжпване на ученика, учението остава беспо-лезно и за нравственната страна на човѣкъ. Като не може да го разбере и оѣцни, ученика не може да управлява живота си споредъ ко-номиѣта на разума и слѣдователно на истинж-тѣж нравственностъ. И добро да е прѣподадено-то, като е прѣподадено злѣ, то остава чуждо за ученика, не може да са прѣвари въ глава-та му и да му даде правна за живота.

Трѣба да са назимъ отъ такъвъ обучаване

(1) Видѣ брой 11-ти на Турція.

и таквизъ учебници, ако некаме да направимъ дѣцата си хора, въ истинскѣи смѣслъ на това слово. Когато ще давами дѣцата си въ школъ, трѣба силно да помислимъ не само защо ги да-вами и какви знаиѣи искаме да иматъ, нѣ още и на какъвъ учителъ ги даваме, по каква ме-тодж ще ги учатъ. Ако правимъ каквото сега — да си даваме дѣцата въ какъвто школъ не-скивне и да мислимъ че сме свѣршили родител-скитѣ си обязанности съ това, безъ да щемъ да знаимъ, какво и какъ са учатъ дѣцата ни, — нѣй нѣма да видимъ отъ тѣвъ хора умни, развити, съ свои мнѣнія за нѣщата, и полезни общественни дѣатели. Нашитѣ сѣнове ще си останатъ пѣчни дѣца и ще живѣятъ съ чуждѣ умъ. Отъ тѣхитѣ глави никога не ще излѣзе важно нѣщо, тѣхната дѣятелность никога нѣ-ма да са стреми къмъ общото добро и тѣхитѣ откритія никога нѣма да даджѣ хлѣбъ на гладнитѣ.

Нѣ, ще рѣчешъ: какъ да са назимъ отъ нѣща които не познаваме? — Слушайте хора-та, дѣто разбирагѣ. Съ тая цѣль и азъ прѣта-чамъ писмото си, да ти покажа тѣзи нѣща. Ра-ботата е малко тежка за мене, нѣ азъ я зе-мамъ на себе си само до тогава, додѣто са на-мѣржѣ по достойни хора. До тогава и моя гласъ не ще е измненъ; ако не друго, той баремъ това ще направи — ще накара хора за да помисловатъ надъ таквизъ нѣща, надъ ко-ито не сѣ намѣрали пуконо да мислятъ до сега. И това е заслуга, прѣтелю. Добро е да мѣрда човѣшки мозъкъ. . . .

Его значеніето на учебницитѣ въ дѣло-то на умственното развитіе на дѣцата и въ на-прѣдъка на школитѣ ни. Остава ми сега да до-кажѣ положеніето си: нѣмами добѣрѣ у-чебници. За да са убѣдихъ добѣрѣ въ това, трѣба ми да почнѣ да прѣвѣрляимъ сичкигѣ книги, които сѣ са напечатали до днесъ на бѣл-гарски, съ учебнѣи цѣль и да покажи тѣхната негодность. Азъ ще направя тои трудъ, до ко-лото можѣи; нѣ не сега; защото нѣма врѣме и мѣсто. Когато почне човѣкъ, трѣбува да кажи или сичко, или хичъ да не захваща баремъ. По търпи, ти ще имашъ честъ да чуешъ оѣнѣ-кѣжъ ми на рѣченитѣ книги; бѣди добѣрѣ са-мо да четешъ.

Днесъ, за потвържденіе на мислѣтъ си, ще ти прѣдложѣ да поразгледашъ салтъ на о-коло си и да видишъ има ли въ българскитѣ книги таквизъ, които може да са даджѣ въ-рѣдѣти на дѣцата, да са заемѣтъ за ръководства въ обученіето имъ, има ли други за по врѣст-нитѣ момчета, на кѣсо има ли единъ такъвъ учебничецъ, който да отговора на новитѣ въ-спитателни исканія. За по лесно, влѣзъ въ учи-лищата, на разгледѣй тамъ книгитѣ дѣто сѣ дадени на ученицитѣ отъ сичкигѣ классовѣ. Ако помислишъ хубаво надъ тѣзи книги, ты щѣ видишъ, чи нѣто въ истѣтъ книги, нѣто пѣжъ въ прѣподаването по тѣхъ има опрѣдѣлена цѣль: и одного и другого салѣно.

Дѣцата на 7—8 години учатъ: Цѣль-тоносното намѣрче, Монтиоловски преміи, Священни исторіѣи и др-ствѣмъ непонятимъ за дѣцата нѣща. За това, дѣто разбира дѣтето, което е сѣкоги прѣдъ о-чатѣ му и което трѣба да учи, за това нѣма ни поимѣнъ. За явленіята на природжѣ, които тол-козъ възбуждатъ любопытството на дѣцата, до дѣто още не сме нѣтъ истѣпни главничкитѣ съ нашѣтъ безсмисленна воспитателна сис-тема, за тѣхъ нѣй не говоримъ на дѣцата, и учебницитѣ не говоритѣ. А не говоримъ нѣй, защото сами нищо не знаимъ отъ тѣзи работи. При дълбокото ни знаніе на мѣдѣисѣжѣ, маке-донската и други исторіѣи, нѣй не знаимъ да си обяснимъ обьяновенитѣ явленія на природжѣ. Дѣжда, града, грѣмѣжа, болѣститѣ и сичко

приписваме на незнам какви си не естествени сили. Учимъ дѣцата да знаятъ какво са живѣли древнитѣ народи, а сами не знаеме какъ живѣли, до колко са разумни основатѣ на нѣния животъ. Учимъ нѣмъ много подобни работи не зарадъ туй, че сме убѣдени въ тѣхнѣхъ ползѣ; а само защото това ни учатъ учебницѣтъ, които отъ своя страна черпѣтъ тѣзи вѣща отъ готовитѣ стари книги—работи лесни, и полезна за кѣсѣтъ.

Да почерпимъ човѣкъ изъ исторіята нѣкакви си приказки, да ги поукаемъ съ правоученія и сами да съчинимъ нѣщо правоучително—е лесна работа, за това и сѣмъ го прави. Правоучителнитѣ теми сѣ нечестерпаемы: върху тѣхъ можешъ говори колкото щещъ и каквото щещъ. Нѣ да обясни човѣкъ едно какво да е явленіе въ природѣтъ, да напише учебникъ по естественихъ науки и да приподава естественихъ науки—иска са много трудъ, много мисленіе, иска са пунктуална точностъ, иска са да казва човѣкъ работа, а не голи слова. Такава работа е невъзможна за сѣмъ, и ето защо нашитѣ школи цѣвятъ. — Хавезовъ. — (Слѣдупа.)

ПЪТНИ ЗАПИСКИ. (1)

Отъ Черна-вода са налезомъ на параходѣтъ за Руссе. Въ параходѣтъ имаше доста пасаждери отъ Вл. страна отъ Галацъ и Браила, между които и нѣколко души Българи. Азъ са запознахъ на параходѣтъ съ нѣкои отъ ученицитѣ на браилското българско училище, които подиръ испитаніята отиваха съ роднинитѣ си по расходъ. Драго ми бѣше да гледамъ въ тѣзи млади Българчета духъ чисто български и ревностъ за успѣхътъ на Българитѣ. Споредъ тѣхното казаніе българското училище въ Браила имало 120 ученика; това показва добри надежди за напредъ, и нѣмъ отъ се сърце благодарими на родолюбивитѣ настоятели на това училище и желайми имъ добри успѣхи.

Когато дойдохъ наспоредъ съ Тутраканъ (туртукай) бѣше рано сутринта на Петровденъ, необикновено едно вѣнчу и прѣлтно съгледваніе съгледвахъ, десетина оранжии порѣхъ напредъ струи на Дунавскитѣ води, и двата бряга на Дунавъ бѣха попълнени съ множество народъ—власи селени, които минуваха напредъ страна ужасени сички къмъ Тутраканъ. Като попитахъ за това, казаха ми че въ Тутраканъ имали да освѣтѣватъ нова черква и скалесали били гости и отъ власка страна, та отиватъ на освѣщеніето. При гледаніето на топа явленіе, азъ са намѣрвахъ въ прѣлтни размисли за набожнитѣ и съединенскитѣ чувства на двата крайдунавски единовѣрни народи и неволно си наумивахъ историческото онова събитіе за освѣщеніето на търновската черква великоученика Димитрія, на което живъ примѣръ са представяше днесъ предъ очитѣ ми...

Отъ Гюргево, дѣто този денъ (29 Юніа) става голѣмъ съборъ и панаиръ, налезомъ са на параходѣтъ нѣколко души свѣщовчани. Тѣ ми разказаха за испитаніята на ученицитѣ въ гюргевското българско училище, и за голѣмото и великодушното пожертвованіе, което е дѣнь отъ тукашнитѣ забравени Българи направи въ полза на това училище, както и за ревността която показали старата сѣнурга и младѣтъ синъ на този родолюбивъ нашъ съотечественикъ за името на когото не ми расправила добръ и азъ не можихъ да го запомна. Длъжностъ неизбѣжна на синца ни е да обнародваме, както таквизи редни между насъ случаи, така и имената на таквизи заслужени народни благодѣтели за вѣченъ спо-

менъ между народа. Нашитѣ въ Гюргево съотечественици треба да извѣстятъ за това прѣзъ печатѣтъ.

Тува чухъ азъ и за отгварніето на българско училище въ Шуаеуцъ, нѣ никакви подробности за това неможихъ да ми съобщатъ.

Единъ недостатѣкъ е и това между насъ дѣто като са отгваримъ отъ отечеството и отъ народа си, забравимъ сичко и не са обрѣщамъ нито да попитамъ какво правятъ нашитѣ братя и земляци, нито за насъ си нѣкое извѣстие имами при сърце да дадемъ. Исправятъ тѣи Гърцитѣ. Дѣто да са тѣ, незабравятъ отечеството си и братіята си и кога важатъ Елада и Агния че имъ оставятъ устнитѣ сѣвнѣжати, а нѣмъ не само че са неосѣщамъ за мѣстото дѣто сме си родили и за своитѣ изъ между които сме излезли и сме са отделили, нѣмъ и ако са случи неволно да са поменемъ едни за други, приказкитѣ ни не сѣмъ освѣнъ да са осѣждами едни други. Както сочи за напредъ имами надежда и нѣкои случаи служатъ да нѣмъ увѣритъ че този недостатѣкъ не са поправенъ, но работата сега за сега е таквази още.— Частъ на 7/1 по турски прѣзъ тоя денъ стигнахъ ми въ Руссе.

КОРЕСПОНДЕНЦИИ НА ТУРЦИЯ.

САМОКОВЪ, 6 Септемвріа. — Въ единъ отъ послѣднитѣ бройови на Турція прочетохъ една дописка за завѣщаніето на Н. П. Авксентія. Тая дописка си имаше мѣстото. Дописникътъ ни е азъ изъгнѣнъ! Той не само не е зналъ работата, нѣмъ и завѣщаніето на покойнаго Авксентія. Нѣмъ желяемъ горѣщо и нѣмъ старамъ съвѣдливо да наредимъ едно народно духовно училище въ градѣтъ ни, защото знаими чи сме отъ най динитѣ мѣста въ духовното просвѣщеніе!

Дописникътъ ни напада още неесмислено и върху училищата ни, чи ушь бѣше станали испитаніята имъ слаби! но врѣмѣно когато испитаніята са отвориха тържественно въ градското ни училище, тѣ станаха съ добаръ успѣхъ, и по добръ отъ колкото друга година. Отъ тукъ са види защо дописникътъ ни е бѣлъ подбуденъ, нѣмъ отъ друго, нѣмъ само отъ вѣнчїето на страсти си, защо не му са е дало и нѣму дѣлъ отъ имуществото на покойнаго Авксентія, за да изпълни мечтателното си желаніе! а нѣмъ, защо не е участникъ на тоя общеползесенъ проектъ, а нѣмъ, отъ знанїето на работитѣ и отъ желанїето му къмъ общенародното добро. Той са наемъ да публикува онова за което тоя самъ вѣнчае.

Като са прѣстави Н. П. Г. Авксентія, и кате си отгвариха упоменѣнитѣ нѣмъ отъ Цариградъ до Самоковъ и са общардува завѣщаніето въ градѣтъ ни отъ сродницѣтъ на Н. П. Г. Авксентія, нѣмъ отъ тѣхъ вѣнчае погудуваха на завѣщаніето му, и отъ нѣмъ дѣнь начинаха да обезпокоаватъ прѣвотгражданѣтъ и съотечественицитѣ ни, отъ дошотѣхъ намѣршеніе и поведѣніе, пернѣха да зематъ отъ завѣщаніето имъ; но са отгвариха до сѣмъйското честно правдогласіе, за да изпълнатъ своето мечтателно желаніе. Но надѣмъ са защо Негово Височество не отбѣс не тѣхното мечтателно желаніе, съ неговитѣ високъ и мудръ умъ.

Когато испитаніята на ученицитѣ са отвориха више отъ 400 ученика бѣха чисто обдѣлени наредени, по два часа заранѣта въ нѣмъ дѣлъ въ съборната черква. Слѣдъ Божественната служба, която са извърши благоговѣно отъ Отца архимандрита Макарія, каквото са пованиха въ сѣбота съ белети прѣвотгражданѣтъ и еснафитѣ, тѣи и въ черковата са нѣмъ че едно слово съобразно съ обстоятелствата и си повани прѣвотемното събраніе; поведѣно

съ духовни пѣсни, то отиде съ ученицитѣ въ училището въ голѣмата зала, която бѣше тържественно украсена. Като са извърши свѣщенїятъ обрядъ, пронѣрѣе са отъ двама ученика едно трогателно слово и слѣдъ нѣмъ ученицитѣ запѣха една пѣснь за здравіето на царѣтъ ни. Подиръ топа начинаха испитаніята отъ най послѣднитѣ редѣ. Прѣви знанїа, Кратка числителница, Бытописаніе, Кратка българска исторія и Кратко землеописаніе, Божій законъ, Грамматика, българска Исторія, Землеописаніе и Числителница.

Ученицитѣ бѣха раздѣлени на пять разреда и като са свършиха испитаніята, прѣвотгражданѣтъ и сичкитѣ присѣствуещи на испитаніята, останѣха много добръ задоволи за стараніето на надзирателството на учителѣтъ и за добріятъ успѣхъ що са направили тая година ученицитѣ въ прѣданіето на ученіето. Слѣдъ сключваніето на испитаніята едно друго слово са каза отъ ученикъ осѣмъ годишенъ и са испѣ пакъ пѣсната за здравіето на царѣтъ ни.

Въ нашитѣ мѣста имаше нѣзобилни дѣждове, нѣмъ отъ нѣколко дена насамъ, полѣтата и горитѣ са покрива съ снѣгъ; въздуха са нечисти и сърцеболіето престана по човѣцитѣ, и хората начинаха веки да идѣтъ на царскіятъ нѣмъ да работатъ.

ЖЕЛѢЗНИКЪ, 15 Септемвріа. — Тія дни като отивахъ за Узунджова-Панаиръ, случи ми са да мина презъ Желѣзникъ. За тоя градъ бѣхъ чувалъ добри работи за николите му и за гражданитѣ му относително за черковния въпросъ. Тѣи като си напомнимъ, стана ми мѣракъ, да обиколя школите и да по са види съ никого, както да си удовлетворѣ желанїето. Отъ ханѣтъ гдѣто бѣхъ кондесалъ, дадохъ ми едно 10—12 годишно дѣтъ да ма води кадѣто искамъ, и тѣи по мѣсто ценіе дѣтъто ма заведе на най добрата школѣ. Тамо азъ като отидохъ, за истина въ червѣтата свѣти Никола въ нѣсѣция дворѣ видяхъ едно великоколено здание на три ката, изъ вѣтръ като пообиколихъ много ми хареса, нѣмъ никого не срѣвнѣхъ. Попитахъ едно момче кадѣ са учителитѣ ви? Испѣдиха ги каза дѣтъто. Ами кой назн сега това здание? клѣсарѣ, отговори дѣтъто, ама и тоя са не намира слѣганъ тука. Налязѣмъ, защото неможимъ да науча коя е причината та са напуснали тѣи школата, отидохъ си на хана, и захванахъ да си мисли за работата. Тамо като седахъ съ другаритѣ си доди единъ младъ момѣкъ при назн. Азъ отъ мѣракъ новинахъ този момѣкъ на страна и го попитахъ за школите; той ми отговори тѣи:

Братко! Става четири години отъ какъ са заволили изпомежду си нашите граждане, за този все пусти чорбаджилѣкъ. Три години наредъ школите бѣха отворени, и криво лѣво сѣмъуваха, нѣмъ ни община. Но сега отъ една година насамъ, като пропадна общината на вѣсто дору и името не съществувѣа веки, николите нечатъ никакъвъ порядѣкъ, достигнаха и да ги затворятъ. О колко е жалко!

Този новъ мой прѣятель, сѣканъ чи му тежало, и чакалъ време да похорати съ нѣмъко за да ма поукаемъ, прикази ми чи, освѣнъ дѣто са губятъ по соканитѣ 1500 дѣла и нѣмъ нѣмъко да са смисли, за какъ да са отворятъ школите, ами и отъ каде градскитѣ управители, назн Боже! Имало една компания, която са въртѣла около Мѣхкемето, и работата ѣ бѣла единъ (членъ отъ компанията) като убѣди нѣмъко, другитѣ другари този часъ яванъ-шахадѣтисуватъ и другарятъ имъ си намира правдата, добръ каръ!!! Изъ първомъ казува ми прѣятель, бѣлъ нѣмъко и други бербанѣи само, а сега са навѣдѣли на нѣмъко бау-

ти... съ роднината си наедно и много за работи правили. За тѣзи компании много са хортували въ конака, сѣдѣва прѣтели ми, до-ру са ги и запирали, нѣ съ са улучили да са оправдаватъ, както и завчера въ мезлиша е-динъ отъ азизити Християнинъ, за една пакъ такава гнусна работа, като доказалъ чи тѣ хо-ра са иланджѣн, и че имама който е сторилъ кадия е кривъ: за оправданіе кадията става отъ мезлиша та си отива, и казалъ чи ще си да-де уиш оставката? И то причината била чи, благодарение на азизити Отомани и единъ Хри-стиянинъ, (1) направили мазбата до нужното място, и дано са поуправеше малко града ни.

Този мой новъ познаникъ бѣлъ плененъ, мѣ незнай защо гражданити прѣмѣчаватъ та не публикуватъ такива работи, които като са неистребюватъ изъ между, докарватъ срамъ на градъ имъ. Той ми казува, чи освѣнъ гдѣ-то Шаранъ гюмрюкѣята Х. Бей, правилъ го-лыми злоупотрѣблениа, сирѣчь чи отъ едни зи-малъ безъ правда, отъ други по два пѣти, ами имало и единъ Арменецъ, който станало 4—5 години какъ е дошелъ отъ Филибе съ кефил-ликъ Гюмюшъ гердановъ, за санджкъ-емини, Този Господинъ на име Такаворъ, изъ нѣр-вомъ ходѣлъ горѣ-долу, като лелекъ (щъркелъ) безъ гнѣздо, по малко по малко работата са обярнала. Почти единъ мѣсець става отъ какъ е дошелъ синъ му Гарабегъ отъ Филибе съ жената си на гости, тука веки какви масрафи ставатъ не знае, въобразети си. Въ една кж-ица гдѣто сж около 20 души чорбаджѣн, хи-змикерн, какво са харчи! отъ послѣ отишле на лѣджите, които сж три часа вжнѣ отъ града и тамо двоини и троини масрафи, а този Така-воръ ималъ мѣсечина 250 гроша! изъ нѣр-вомъ сж сумнили хората на толкова големи масрафи, а толкова малка заплата, да не би да злоупотрѣблява царскія санджкъ, нѣ то не било тѣй.

Преди да види на лѣджити Такаворъ, на колкото селски мухтари дошле да носятъ на санджка пари, зарѣчувае на едного кола, на другиги пилета, на трети масло баница и дру-ги такива да му носятъ на лѣджите. О чудо! жато отишле на лѣджити на другія день що да видишъ, селачи сиромаси голи боси, кой пиле кой масло, кой баница, кому? на Така-вора (нѣкой му викатъ и Такаворъ бей!?) Както най сетнѣ ми казаха, и което е най гнусното нѣщо на свѣтътъ, е чи освѣнъ гдѣ-то не носѣлъ нищо за еднѣ-мѣне, и седѣлъ 10—12 дни на лѣджити, ами на връщани Така-воръ бей (!?) върналъ и 10—15 пилета живи на кѣщата си.

Добръ става Желѣзнечане съ време да убяждатъ на царското правителство такива гнусни работи, защото само то дохожда до-хакъ на такива злонаправни хора.

Процавайте. На връщаніето отъ панаира да но ти прѣта пакъ единъ армаганъ отъ този едно време прочутъ, а сега злочестенъ градъ!!

БОЛГРАДЪ, 6 Септември. — Съ голѣмъж скѣрбъ напоменуваме загубити на отерѣшнѣ-ти си братѣ, кои имъ нанесе болѣстѣта, кол-то върлува въ нѣкон и други градища на ви-лаятѣтъ и въ нѣкон градища на сѣдиненити Княжества. А най паче тая болѣстъ уносто-шляла Цариграда. Вижда са че причината на това сж бѣле тамонитѣ тѣснотѣ и нечис-тотѣи.—

(1) Въ мезлиша имало двама християни чле-нове, една отъ тѣхъ на име Х. Георги, старъ бѣлобратъ, са отказалъ да подпише мазбата-та направена противъ злоупотрѣблениа кадия-ви. Както ми казуватъ, почти на развалата на общиге работи, причината билъ този безсовес-тенъ старикъ.

Тадѣва, кадѣто нашитѣ колонѣи, силната Божя дѣсница не допустна тая напасть. Учи-лицата ни, какѣто и отъ по миналитѣ години така и сега са отворихъ отъ 1-й Септември. Отвори са и централното ни училище (отъ сега вече централна гимназія). Ученицитѣ са събраха и учителити поченѣха прѣданіето си рѣдовно. И надѣвами са за напредѣ, че учите-литѣ ни, като са оставатъ отъ каприцитѣ си съ конто причинихъ доста смѣщеніа и на ко-митетѣтъ и на министерството, ще са тру-датъ да са по добросѣвѣстни изпълнители на длѣжноститѣ си, а не какѣто прѣди разорите-тели (нѣкои) на общитѣ интереси. Комитетѣ-тъ са е трудилъ сякогажъ и са трудн за удо-браваніето на материалѣтъ странж и вече я-но може да са похвали съ плодѣтъ на трудо-вети си, като сврѣшватъ тазъ година шести-ма българчета ученици, и са удостояватъ за атестати. Отъ тѣхъ петима са колониста е едногто българче Николай С. Шоповъ, е от-срѣшно, отъ Тула. Надѣвамъ са че и наши-ти отерѣшнѣи братѣи, при сичкото си нѣманіе да ни послѣдватъ, защото безъ гимназѣиленъ редъ не бѣва никакѣвъ успѣхъ.

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѢДЪ.

Нѣй са намирами днѣсъ на тая епоха на годината въ която новинити биватъ съвсѣмъ кесатъ. Выпросити сж отложени, политическі-ятъ животъ е прѣвременно прѣкѣснатъ. На-празно ще търсимъ было вѣтръ, было по вжнѣ единъ предметъ за общенародни заниманія; на на нѣкои страна не виждани една най малка случка които да поиска вниманіето на серіоз-нитѣ духови. То е типичната въ сигорностѣ-та. Избавени отъ сѣка прѣпрѣна работа царѣ-ти си почиватъ, правителственитѣ човѣци сж оттегелени, парламентарити сж нѣми, общиги свѣтъи сѣлючиха засѣданіята си; на сѣкѣдѣ населѣніята, честити отъ избиланити жетви които боѣята промѣсѣлъ имъ дава, които времето имъ убѣщава, са занимаватъ безъ мѣжа и безъ кахѣръ съсъ свонти разни рабо-ти по кжровити. Такѣвъ е, можимъ да кажи-мъ за сега, общиятъ изглѣдъ на Европа. На нѣкое време народити не сж са радували съсъ единъ толкъсъ дѣлобокъ миръ.

СЪКАКВИ НѢЩА И НОВИНИ.

— Азия-паша, прѣдсѣдатель на свѣтътъ на общенароднитѣ работи, са наименова членъ отъ свѣтътъ на общенародното просвѣщеніе, като упазн пакъ и първата си служба.

— Спорѣдъ нѣкои парижки вѣстници умрѣ-литѣ отъ холерата въ Цариградъ са въскѣчи-вали на 60 хиляди души.

— Холерата исчезна неки отъ градѣтъ ни.

— Лордъ Либъсъ инглишки посланикъ, трѣ-гналъ веки отъ Лондра. Тамъ недѣля Н. П. А'-ариф-бей, първи драгоманинъ на царскія диванъ, цялъ да отиди на Чанакъ-Кале за да посприши новиятъ британически посланикъ.

— Единъ голѣмъ огнь избухна въ срѣда прѣзъ нощта въ Стамболъ при Ергатъ-пазарж. Едно голѣмо число кжѣи и дюкени изгоряха. Вѣтрѣтъ бѣше силенъ. Казуватъ чи въ тоя огнь до трийсетъ голѣми конаци станали на пепелъ.

— Сумити които са събраха до сега въ полза на изгорѣлитѣ отъ 25 Августа са въс-качуватъ на гроша 3,161,341.

— Н. Ц. В. Султанѣтъ подари гр. 1,000,000.

Н. Ц. В. Султанката Валиде „ 150,000.

— Господжъ Фуадъ-паша даде „ 6000.

Н. П. Маркизъ де Мустіе „ 10,000.

— Фенеръ е пакъ въ вълненіе. Мирнитѣ членове на смѣсеніятъ Свѣтъ направили нѣ-какво си забѣлѣжаніе на Патріархѣтъ, отъ това оскорбенъ Н. Всевъ, поискалъ да упраз-

ни отъ служеніето въ С. Свѣтътъ четирмата синодални членове, Никейскіятъ, Витолскіятъ, Самоскіятъ и Скопскіятъ митрополити, запо-то не отбѣлѣжи тоа което единъ отъ ми-ринетѣ членови изрѣкълъ прогнѣвъ Н. Всевъ. Нѣкои отъ членовитѣ на синодѣтъ забѣлѣжи-ли на Н. Всевъ, че това е и на устанитѣ про-тивно и ще раздразни още повече духовитѣ, но той е постоянноувѣвалъ на исканіето си. Завчера Н. Всевъ, поканилъ вече синодалнитѣ членови да подпишатъ практиката за туй нѣ-що, но тѣ са отказали, това произвело бурно разисканіе, въ което синодѣтъ раздѣленъ на два неравни полкове, немогли да са съгласятъ и са разишле. Вчера щели да са събиратъ пакъ да видятъ какво ще правятъ. — Гърцитѣ не-можѣтъ свонти си и таквизи малки работи да расправятъ, а нѣй чаками и насъ да управятъ, тежко ни!

— Патріаршіята разглѣдала писмото на кня-зѣтъ Куза и му направила и отговорѣтъ. То-зи отговоръ видѣхми нѣй вчера въ черковниятъ органъ Византистъ но като оставили за въ и-дущиятъ брой да поговоримъ за него, прила-гами сега извѣстїето, което намѣрвами въ нѣ-кои грѣцки вѣстници, че Вел. Черк. за тѣзи работа са отнесла до сичкитѣ други сам остоятелни и независими Пра-вославни черквы безъ да исключи нито и Карловачкиятъ Патріархъ и трансилванскіятъ Архіепископъ въ Австрія, които тя до сега никакъ не е припознавала за самостоятелни (1) Тѣзи нова постѣнка на Великата Черкова, ко-ято и самити Гърци одобряватъ туре нж на мисль. Дали утрѣ, или у други днѣсъ, Велика-та Черкова не ще са отнесе до сжщитѣ чер-кви и за рѣшеніето на българскіятъ въпросъ, който макаръ да са види че дреми днѣсъ, но не е засналъ!

ИЗВѢСТІЕ.

Завчера въ срѣдъ на 22 текущаго починажъ уроцити въ тукашното българско училище, въ понеже мнозина отъ ученицитѣ още не сж си прибрали, и понеже спорѣдъ новия устанъ на туй училище нови ученици ще си прѣимѣтъ само до копецъ Октомври най много, умоливать са бацитѣ на онѣзи, които искатъ да вѣсѣдѣтъ съ-новѣтъ си за по обширно образование въ туй училище да побрѣзатъ и да ги испратятъ съ време, щото да са натѣкмятъ въ класовѣтъ спорѣдъ силитѣ си. — Царигр. 25 Септември.

УЧИЛИЩНОТО НАДЗИРАТЕЛСТВО.

ИЗВѢСТІЕ ЗА НОВИ КНИГИ.

Сега, отъ скоро, излѣзе изъ болгарската печатница една книга, подъ заглавіе: Свѣ-щенна Исторія за дѣцата отъ 384 страници въ осмакъ прѣведена и издадена отъ С. Радулова. За сега тя са намира за продѣтъ въ Болградъ у издателя: въ Бранла у К. По-повича; въ Шоменъ у Братѣи Бѣскови, въ Пловдивъ у Хр. Данова.

Тая книга съдержива 110 глави за ветѣи завѣтъ и други още толкова за новия завѣтъ. Всяка глава описва обстоятелно едно отдал-но сѣяниче събитіе въ свѣзъ съ другитѣ. Ти ще послужи за ръководство на ученицитѣ, които желаятъ да изучатъ по основателно Свѣщенната исторія за приготвеніе на учи-телитѣ, които прѣподаватъ тая наука по ръко-водствѣа кратки и непълны, и на народа за и-зучаваніе на онѣи свѣщенни събитія и откро-венія Божїи, на които сж основава нашата християнска вѣра. И тѣй тая свѣщенна книга сж рекомандува и на учителитѣ, и на учени-цитѣ и на народа за нѣравнѣнно-религиозно на-зиданіе.

(1) Незнайми още дали Великата Черква е писала и до черногорскіятъ Митрополитъ, за-щото и той е независимъ и даже не са ръкопо-лага отъ нея (!) а е православенъ.

Отговорникъ Никола Геновичъ.